

RIKSDAGENS PROTOKOLL

1926.

Andra kammaren.

Nr 7.

Tisdagen den 2 februari.

Kl. 3.30 e. m.

§ 1.

Justerades protokollet för den 27 nästlidna januari.

§ 2.

Herr statsrådet *Wigforss* avlämnade Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 50, angående försäljning av mark från klockarbostället i Örkelljunga församling;

nr 52, med förslag till lag om ändrad lydelse av 17 kap. 4 § handelsbalken; och

nr 55, med förslag till lag om ändring i vissa delar av lagen den 28 januari 1921 (nr 15) om kommandomål.

Dessa propositioner bordlades.

§ 3.

Föredrogos var för sig och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts å kammarens bord vilande propositioner:

nr 53, angående statsunderstöd ur fonden för bibanor i vissa delar av riket till Åmål—Ärjängs järnvägsaktiebolag för utförande av ett hamnspår; och

nr 54, angående ytterligare statsbidrag till istandsättande av Falkenbergs tullbro.

§ 4.

Vidare föredrogos var efter annan de på kammarens bord liggande motionerna; och remitterades därvid

till kammarens första tillfälliga utskott motionerna:

nr 337 av herrar *Englund* och *Hage*;

nr 338 av herr *Dahlén m. fl.*; och

nr 339 av herr *Weijne*;

till kammarens andra tillfälliga utskott motionerna:

nr 340 av herr *Bengtsson* i Norup;

nr 341 av herr *Sjöblom*; och

nr 342 av herr *Hallén m. fl.*;

till kammarens tredje tillfälliga utskott motionerna:

nr 343 av herr *Lindqvist* i Halmstad; och

nr 344 av herr *Lindley*;

Andra kammarens protokoll 1926. Nr 7.

till kammarens fjärde tillfälliga utskott motionen nr 345 av herr *Strindlund*;
till kammarens femte tillfälliga utskott motionerna:
nr 346 av herr *Hage m. fl.*;
nr 347 av herr *Fjellman m. fl.*; och
nr 348 av herr *Lithander*;
till kammarens fjärde tillfälliga utskott motionen nr 349 av herr *Persson* i
Falla; samt
till konstitutionsutskottet motionen nr 350 av herrar *Hage* och *Englund*.

§ 5.

Statsutskottets härpå föredragna utlåtanden nr 1 och 7 bordlades åter.

§ 6.

Föredrogs statsutskottets memorial, nr 12, med anledning av remiss från andra kammaren av en av herr *H. Weibull m. fl.* väckt motion.

Kammaren biföll utskottets hemställan och beslöt hänvisa ifrågavarande motion till jordbruksutskottet.

§ 7.

Härefter föredrogs, men blevo ånyo bordlagda första lagutskottets utlåtanden nr 1 och 2, andra lagutskottets utlåtande nr 1 samt jordbruksutskottets utlåtanden nr 3—7.

§ 8.

Justerades protokollsutdrag.

§ 9.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades herr *Sjölander* under 4 dagar från och med den 3 innevarande februari.

Kammarens ledamöter åtskildes härefter kl. 3.50 e. m.

In fidem
Per Cronvall.

Onsdagen den 3 februari.

Kl. 11 f. m.

§ 1.

I enlighet med därom den 1 innevarande februari fattat beslut skulle nu företagas val av tio ledamöter och tolv suppleanter i det särskilda utskott riksdagen beslutit tillsätta; och anställdes först val av ledamöter i nämnda utskott.

Därvid avlämnades 160 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista» och upptagande namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

herr *Johansson* i Uppmälby,
» *af Ekenstam*,
» *Johansson* i Arkösund,
» *Söderberg*,
» *Henrikson*,
» *Andersson* i Rasjön,
» *Andersson* i Prästbol,
» *Johansson* i Kälkebo,
» *Brännström* och
» *Olsson* i Rödningsberg.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i utskottet.

Härefter anställdes val av suppleanter.

Därvid avlämnades 124 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista» och upptagande namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

herr *Björk*,
» *Magnusson* i Skövde,
» *Paulsen*,
» *Hansson* i Trollhättan,
» *Lilliecreutz*,
» *Lundén*,
» *Norsell*,
» *Olsson* i Högby,
» *Hedström*,
» *Andersson* i Falkenberg,
» *Osberg* och
» *Smedh*.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i utskottet.

§ 2.

Justerades protokollsutdrag angående de i nästföregående paragraf omförmälda valen.

§ 3.

Föredrogs var för sig Kungl. Maj:ts å kammarens bord vilande propositioner; och hänvisades därvid till jordbruksutskottet propositionen, nr 50, angående försäljning av mark från klockarbostället i Örkelljunga församling;

till behandling av lagutskott propositionen, nr 52, med förslag till lag om ändrad lydelse av 17 kap. 4 § handelsbalken; och

till konstitutionsutskottet propositionen, nr 55, med förslag till lag om ändring i vissa delar av lagen den 28 januari 1921 (nr 15) om kommandomål.

§ 4.

Vidare föredrogs vart efter annat:

statsutskottets utlåtande, nr 11, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning angående tilfälliga lönetillägg åt vissa vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare; samt

bevillningsutskottets betänkanden:

nr 1, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om fortsatt tillämpning av förordningen den 27 april 1923 angående rätt för Konungen att i visst fall åsätta särskild tullavgift;

nr 2, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning med särskilda bestämmelser om avdrag vid 1927 års taxering till inkomst- och förmögenhetsskatt samt till beviljning av inkomst m. m.;

nr 3, i anledning av väckt motion om tullfrihet för kalciummolybdat m. m.;

nr 4, i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t rörande sänkning av tullen å galoscher; och

nr 5, i anledning av väckt motion angående tullen å motorvelocipeder.

Kammaren biföll vad utskotten i nämnda utlåtande och betänkanden hemställt.

§ 5.

Till avgörande företogs statsutskottets utlåtande, nr 1, angående regleringen för budgetåret 1926—1927 av utgifterna under riksstatens första huvudtitel, innefattande anslagen till kungl. hov- och slottsstaterna.

Sedan herr talmannen anmält ärendet till handläggning, begärdes ordet av

Herr **Anderson** i Råstock, som yttrade: Herr talman! Jag tillåter mig hemställa, att statsutskottets utlåtanden nr 1 och 7 måtte på det sätt föredragas, att endast nummer och kantrubrikerna i de olika punkterna uppläsas, allt i den mån icke annat särskilt påkallas.

Denna hemställan bifölls.

Punkterna 1—13.

Vad utskottet hemställt bifölls.

§ 6.

Å föredragningslistan var härefter upptaget statsutskottets utlåtande, nr 7, angående regleringen för budgetåret 1926—1927 av utgifterna under riksstatens sjunde huvudtitel, innefattande anslagen till finansdepartementet.

Punkten 1.

Lades till handlingarna.

Punkterna 2—9.

Vad utskottet hemställt bifölls.

Punkten 10, angående personal vid 1920 års folkräkning, föredrogs härpå; och yttrade därvid

Ang.
personal vid
1920 års folk-
räkning.

Herr **Lithander**: Herr talman! Den föreliggande punkten avser en hemställan om arvode åt personal vid 1920 års folkräkning. Jag ber här att få fästa kammarens uppmärksamhet på att å sid. 37 i statsrådsprotokollet för sjunde huvudtiteln framhålles, att den folkräkning, som började år 1920, kostat första året 67,000 kronor, andra året 87,000 kronor, tredje gången — det var en halvårsstat vid övergång till ny stat — 43,500 kronor, därefter 87,000 kronor, därefter återigen 87,000 kronor och sedan 40,000 kronor. Nu föreslås ett anslag å 25,000 kronor, och kostnaden blir sålunda sammanlagt 436,500 kronor. Man frågar sig ovillkorligen, om det är nödvändigt att under en lång följd av år offra ett så stort belopp som inemot en halv miljon kronor för ifrågavarande folkräkning. Det är naturligtvis svårt att säga, huruvida man gått över märket vid anlåtande av personal för fullföljd av den arbetsuppgift vederbörande åtagit sig. För ett mycket stort antal människor står det emellertid klart, att det kan vara tvivelaktigt, om man behöver en så utomordentligt detaljerad statistik som den det här gäller. Jag har velat begagna detta tillfälle för att till vederbörande rikta den hemställan, att man vid uppgörande av statistiken måtte taga med endast vad som är oundgängligen nödvändigt. Vi böra här i landet icke förfalla till ytterligheter i avseende å detaljer, med konsekvens, att man får lägga ut ett så orimligt belopp som inemot en halv miljon kronor för att kunna räkna ihop det svenska folket sådant läget var år 1920. Jag har, herr talman, intet särskilt yrkande.

Vidare anfördes ej. Utskottets hemställan bifölls.

Punkten 11.

Lades till handlingarna.

Punkterna 12—17.

Vad utskottet hemställt bifölls.

Punkten 18, angående tullverket.

Uti innevarande års statsverksproposition hade Kungl. Maj:t under punkten 18 av sjunde huvudtiteln föreslagit riksdagen att godkänna av Kungl. Maj:t framlagda förslag till stater för tullverket för budgetåret 1926—1927 ävensom att fatta vissa därmed sammanhängande beslut.

Det av Kungl. Maj:t framlagda förslaget till avlöningsstat för tullstaten upptog, bland andra, följande ordinarie befattningshavare, nämligen 83 tullkontorister, 447 tulluppsyningsmän, 727 tillsyningsmän och 149 kustvakter.

Vidare hade det i avlöningsstaten för tullstaten för löner till icke ordinarie tjänstemän, arvoden åt extra befattningshavare samt gratifikationerna avsedda förslagsanslaget upptagits med samma belopp som för innevarande år anvisats eller med 2,000,000 kronor.

Ang.
tullverket.

Ang.
tullverket.
(Forts.)

I sammanhang med Kungl. Maj:ts förevarande förslag hade utskottet till behandling förehåft följande inom andra kammaren väckta motioner, nämligen:

nr 156, av herr *Lovén m. fl.*, däri hemställts, att riksdagen ville med ändring av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen framlagda förslag besluta om upptagande på tullverkets stat under budgetåret 1926—1927 av bland andra följande befattningshavare: 93 tullkontorister, 489 tulluppsyningsmän, 808 tillsyningsmän och 200 kustvakter, ävensom vidtagna härför erforderlig ökning av vederbörande anslag;

nr 158, av herrar *Lovén* och *Höglund*, vari föreslagits, att riksdagen med ändring av Kungl. Maj:ts förslag ville enligt generaltullstyrelsens hemställan upptaga det å tullstaten för avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. avsedda förslagsanslag med 2,300,000 kronor; samt

nr 157, väckt av herr *Lovén m. fl.*, däri hemställts,

dels att riksdagen måtte besluta att tillerkänna tulltjänsteman, vilken från och med år 1923 konstituerats till ordinarie befattning och den 1 juli 1926 fortfarande bestrede ordinarie befattning i tullverket eller åtnjöte pension av statsmedel, och vilken omedelbart före det nu gällande avlöningsreglementets ikraftträdande varit förordnad å tjänst på tullverkets extra stat eller tillägsstat för år 1922 eller i omedelbar eller medelbar succession efter å sådan tjänst förordnad tjänsteman eller å tjänst, som på grund av särskilda bestämmelser skolat tillsättas allenast medelst förordnande tills vidare, eller i omedelbar eller medelbar succession efter sålunda förordnad tjänsteman, rätt att icke lida minskning i honom förut tillkommande förmån i fråga om semester, varvid en månad alltid skulle räknas som 30 dagar, rätt till avlöningsbelopp, som omförmäldes i kungörelsen den 15 juni 1922 (nr 369) (s. k. övergångsavlöning), samt rätt till personligt dyrtidstillägg enligt kungl. kungörelsen den 15 juni 1922 (nr 356) och den 15 juni 1923 (nr 265),

dels att riksdagen måtte besluta att för tidsperioden 1 juli 1920—30 juni 1921 tillerkänna tulltjänsteman, vilken den 1 juli 1926 bestrede ordinarie tjänst i tullverket eller åtnjöte pension av statsmedel, och vilken under nämnda period eller någon del därav varit förordnad å tjänst på tullverkets extra stat eller i omedelbar eller medelbar succession efter å sådan tjänst förordnad tjänsteman eller å tjänst, som på grund av särskilda bestämmelser skolat tillsättas allenast medelst förordnande tills vidare, eller i omedelbar eller medelbar succession efter sålunda förordnad tjänsteman, ålderstillägg i enlighet med de bestämmelser, som under sagda tid tillämpats å tullverkets ordinarie tjänstemän,

dels ock att riksdagen måtte besluta att tillerkänna tulltjänsteman, vilken under åren 1917—1922 eller någon del därav varit förordnad å tjänst på tullverkets extra stat eller i omedelbar eller medelbar succession efter å sådan tjänst förordnad tjänsteman, krigstids- respektive dyrtidstillägg (enligt för respektive tider gällande kungörelser) på det årliga avdrag å arvodet, vilket enligt särskilda kungörelser skulle göras såsom motsvarighet till de ordinarie tjänstemännens pensionsavgifter.

Utskottet hemställde,

I) att riksdagen måtte, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande förslag och med avslag å herr *Lovén*s m. fl. motion II: 156 samt herrar *Lovén*s och *Höglund*s motion II: 158, i vad desamma skilde sig från Kungl. Maj:ts förslag,

a) besluta, att antalet ordinarie befattningar jämte de för vederbörande befattningshavare avsedda lönegrader skulle bestämmas i enlighet med vad av chefen för finansdepartementet i statsrådsprotokollet över finansärenden den 7 januari 1926 föreslagits,

b) för budgetåret 1926—1927 för tullverket godkänna följande

Ang.
tullverket.
(Forts.)

Ordinario stat.

A. Avlöningsstat.

Generaltullstyrelsen.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	kr.	509,300
Vikariatsersättningar, <i>förslagsanslag</i>	»	25,000
Arvode till tullverkets ombudsman	»	2,000
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare, <i>förslagsanslag</i>	»	170,000

Tullstaten.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	kr.	10,167,600
Vikariatsersättningar, <i>förslagsanslag</i>	»	180,000
Arvoden till två laboratorieföreståndare å högst 1,000, respektive 500 kronor för år räknat	»	1,500
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., <i>förslagsanslag</i>	»	2,082,000
	kr.	13,137,400

B. Indragningsstat.

Avlöningar till tjänstemän å indragningsstat	kr.	49,170
--	-----	--------

C. Pensionsstater.

Pensioner till avskedade tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	kr.	600,000
Pensioner till avlidna tjänstemäns änkor och barn, <i>förslagsanslag</i>	»	25,000
Gottgörelse till tullstatens enskilda pensionsinrättning för mistade andelar av avlöning vid vakanta tjänster	»	13,000
	kr.	638,000

D. Omkostnadsstat.

Kostnader för avdömande av tullmål, <i>förslagsanslag</i>	kr.	47,300
Resekostnads- och traktamentsersättningar, <i>förslagsanslag</i>	»	185,000
Hemliga utgifter	»	4,000
Övriga kostnader för tullverket	»	1,816,130
	kr.	2,052,430

Summa *förslagsanslag* kr. 15,877,000,

c) i riksstaten uppföra ordinarie förslagsanslaget för tullverket till ett mot statens slutsumma svarande belopp av kronor 15,877,000, att direkt utgå av tullmedel,

d) förklara, att sådan å den 31 december 1922 gällande ordinarie stat kvarstående tjänsteman vid tullverket, som ej anmält sig icke vilja övergå på den nya staten, finge under budgetåret 1926—1927 efter Kungl. Maj:ts bestämmande komma i åtnjutande av tillfälligt lönetillägg till belopp, vilket kunde

Ang.
tullverket.
(Forts.)

anses stå i lämpligt förhållande till den tjänstgöring som kunde komma att krävas av vederbörande eller eljest kunde prövas skäligt, dock icke i något fall till högre belopp för år räknat än som genom kungörelsen den 22 juni 1921 (nr 444) angående tillfälliga lönetillägg åt viss personal vid tullverket för år 1922 blivit bestämt; samt

II) att herr Lovéns m. fl. motion II:157 icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Vid denna punkt hade reservation avgivits av herrar *Anderson* i Råstock, *Ryden* och *Kristensson* i Göteborg, vilka ansett, att utskottet bort tillstyrka herr Lovéns ovanberörda motion nr 157.

Sedan *mom. I*) föredragits, anförde:

Herr **Lithander**: Herr talman! I bilaga till 1926 års statsverksproposition, sjunde huvudtiteln, sid. 75, yttrar herr statsrådet och chefen för finansdepartementet: »Vad angår frågan om ändrad löneställning för tullförvaltarna synes den visserligen snarast möjligt böra vinna sin lösning, men jag delar generaltullstyrelsens uppfattning därom, att densamma icke bör eller kan nu avgöras.»

Vilket är då generaltullstyrelsens skäl för uppskov? Jo, att frågorna om tullförvaltarens placering i lönegrad och om samma tjänsters klassificering måste avgöras i ett sammanhang.

Detta skäls giltighet torde dock kunna ifrågasättas. År 1922, således för fyra år sedan, fattade nämligen riksdagen beslut om såväl tullförvaltarnas lönegradsplacering som deras klassificering, ehuru statsutskottet i fråga om klassificeringen gjort följande uttalande: »En närmare prövning av frågan om tullförvaltarnas klassificering har utskottet, såsom förut antytts, i saknad av efter nuvarande förhållanden upprättat materiel rörande detaljerna av arbetet vid varje tullförvaltning samt med hänsyn till de blivande undersökningsarna i saken av tullverkets tjänstgöringskommission, icke ansett sig kunna företaga.» Det visar sig således, att en lönegradsplacering kan äga rum utan definitiv klassificering. En klassificering kan för övrigt aldrig bli definitiv, ty å en plats, där för närvarande är livlig trafik, kan tio år härefter rörelsen ha betydligt avtagit, varför en omklassificering är behövlig.

Tullstyrelsen har upprepade gånger gjort kraftiga uttalanden för att påvisa det vid senaste löne regleringen inom tullverket begångna felet i fråga om tullförvaltarnas lönegradsplacering. Redan samma år denna löne reglering ägt rum — den 28/10 1922 — skriver tullstyrelsen, efter att hava redogjort för en tulltjänstemannaföreningens framställning, vari påyrkades tullstyrelsens inskridande för åstadkommande av rättelse härutinnan. »att tullstyrelsen i likhet med föreningen ej kunde undgå befara, att den på förslag av 1902 års löne regleringskommitté fastställda lönegradsplacering av tullförvaltartjänsterna skulle medföra betänkliga följder i fråga om möjligheten att rekrytera flertalet av dessa tjänster på ett för tullverket och trafiken tillfredsställande sätt». Och den 29 sept. 1923 avlåter tullstyrelsen följande underdåniga utlåtande till Kungl. Maj:t: »Ehuru även tullstyrelsen finner tullförvaltartjänsternas nuvarande lönegradsplacering otillfredsställande såväl ur ren organisatorisk synpunkt som med hänsyn till vederbörande tjänstemäns berättigade anspråk på en mot tjänsternas vikt och göromålens ansvarsfulla beskaffenhet svarande avlöning, så anser styrelsen dock den sålunda av föreningen väckta frågan alltför nära sammanhängande med den till tullverkets tjänstgöringskommission överlämnade frågan om klassificeringen av tullförvaltartjänsterna för att, innan sistnämnda fråga av kommissionen slutbehandlats och förslag däri framlagts, lämpligen kunna för sig upptagas. Styrelsen finner sig alltså för-

hindrad att för närvarande framföra frågan om ändring i tullförvaltartjänsternas nuvarande lönegradsplacering, men föreställer sig, att detta skall kunna ske under nästinstundande år», d. v. s. år 1924.

År 1924 hade också den av riksdagen beslutade och av tullstyrelsen tillsatta tjänstgöringskommissionen sitt förslag färdigt. Som ordförande i denna kommission hade fungerat en högt kvalificerad person utom tullverket, och man torde med bestämdhet kunna säga, att en så grundlig och praktisk undersökning av klassificeringsfrågan och den därmed sammanhängande frågan om personalbehovet ej mera kan ifrågakomma. Det blir nämligen för dyrbart. Kommissionens verksamhet lär nämligen ha kostat bortåt 100,000 kronor, och att offra ett så stort belopp för att möjligen för tillfället bringa ner kostnaderna med några tusen kronor synes föga ekonomiskt.

Ehuru denna tjänstgöringskommission endast hade i uppdrag att yttra sig om antalet tjänster och tullförvaltarnas klassificering och ehuru hela dess arbete gick i sparsamhetens tecken, kunde den ej annat än reagera mot den degradering av tullförvaltarejänsten, som ägt rum år 1922, och gjorde därför följande uttalande: »Tjänstgöringskommissionen funne de flesta tullförvaltarnas löneställning väl låg såväl i förhållande till övriga tjänster inom tullverket som ock i allmänhet sett med hänsyn till arten av deras uppgifter och det med deras chefsställning förenade betydande ansvaret.» När man tagit del av detta, måste man fråga sig: varför har ännu ej något förslag framkommit i riksdagen om tullförvaltarnas klassificering, sedan den enligt riksdagens beslut tillsatta tjänstgöringskommissionen redan år 1924 avgivit sitt förslag? Jo, tullstyrelsen vill ha mer statistik och är därför ännu ej färdig med sin poängtabell, och dock uttalar tjänstgöringskommissionen en åsikt om poängtabellen, som delas av varje praktisk tulltjänsteman, nämligen »att en poängtabell, med vilken omsorg den än uppgöres, icke kan tillerkännas en sådan grad av objektivitet och exakthet, att den erhåller någon avgörande betydelse för lösande av tullförvaltarejänsternas klassificeringsfråga».

Nu är det ju så, att lösen ej blott inom riksdagen utan över hela landet är: mindre statistik, såsom jag nyss tillåtit mig fästa uppmärksamheten på. Tullstyrelsen går motsatta vägen och vill utöka den genom infordrande från underlydande av en del relativt oviktiga uppgifter, såsom angående antalet prejningar, visiteringar, gångtid för motorer o. s. v., av vilka uppgifter ingen människa torde ha varken nytta eller glädje, men som dock förorsaka en hel del onyttigt arbete.

Men när det nu talas så mycket om klassificeringsfrågan, så ligger det nära till hands att föreställa sig, att denna fråga är av synnerligen stor betydelse såväl för tulltjänsten som statsverket. Så är emellertid ingalunda förhållandet. Ty från fullt sakkunnigt håll har jag fått den uppgiften, att tvekan i klassificeringen endast kunde beröra 3 å 4 tjänster och gälla ett belopp av högst 3,000 kronor. Det är för att söka skipa hel och full rättvisa vid denna klassificering, som rör sig om ett så obetydligt belopp — en rättvisa som dock enligt sakkunnigas uppgift aldrig kan uppnås — som tullstyrelsen uppskjuter att inkomma med förslag till rättelse av ett fel i fråga om tullförvaltarnas lönegradsplacering, varom tullstyrelsen redan år 1922, såsom förut nämnts, yttrat »att denna lönegradsplacering komme att medföra betänkliga följder i fråga om möjligheten att rekrytera flertalet tullförvaltarejänster för ett för tullverket och trafiken tillfredsställande sätt». Men dessa betänkliga följder ha i praktiken mindre betydelse för tullstyrelsen än att den erhåller tillräcklig statistik för att teoretiskt kunna bedöma, varhän dessa tre eller fyra tullförvaltare skola placeras.

För var och en inom denna kammare åtminstone måste ett dylikt resonemang te sig som allt för byråkratiskt.

Ang.
tullverket.
(Forts.)

Ang.
tullverket.
(Forts.)

Givet är, att tullstyrelsens omnämnda förhållande av tullförvaltarnas lönegradsplacering och klassificering väckt till liv ett starkt missnöje inom tullkåren, särskilt bland dem som närmast beröras därav, nämligen tullförvaltarna. De anse sig nämligen vara den grupp tjänstemän, som inom hela statsförvaltningen blivit mest tillbakasatta vid senaste lönereglering, detta både absolut och relativt, d. v. s. vare sig man ser på de avlöningsförmåner de förut åtnjutit eller jämför deras nuvarande löner med dem som tilldelas andra tjänstemän inom tullverket eller förut i lönehänseende likställda tjänstemän inom andra verk.

Men var ligger skulden till denna tullförvaltarnas degradering vid 1922 års riksdag? Det är 1902 års löneregleringskommitté, som här bär ansvaret. I denna kommitté fanns ej någon ledamot som hade någon speciell kännedom om tullverket, utan man såg frågan där uteslutande teoretiskt. Man avmätte avlöningen efter de titlar, som föreslagits för respektive befattningshavare. Hade tullförvaltarna i stället kallats tulldirektörer, en titel, som varit fullt befogad, enär de hava samma maktbefogenhet som postdirektörerna och telegrafdirektörerna, så hade helt visst avlöningarna blivit annorlunda. 1902 års löneregleringskommitté åberopar också som skäl för tullförvaltarnas degradering, att de komme att befrias från chefsskapet vid kustbevakningen, vilket skulle överlåtas åt en nyinrättad kustbevakningskontrollörsinstitution. Emellertid tog både statsutskottet och riksdagen avstånd ifrån denna av framlidne riksbanksfullmäktige E. A. Nilson med fullt skäl kallade skrivbordsinstitution, vilken skulle blivit tullverket mycket dyr och därtill förtryckt kustbevakningskommandot.

I sammanhang härmed ber jag att få fästa uppmärksamheten därpå, att det är ej blott de tullförvaltare, vilka äro kustbevakningschefer, som kunna ha inflytande på olovlig varuinförsel, särskilt spritsmugglingen. Detta gäller även de andra tullförvaltarna vid sjö tullkamrarna, om än ej i samma omfattning. Sedan genom skärpta bestämmelser i fråga om sjögränsen och genom bättre kustbevakningsmateriel smugglingen på kusten försvårats, så kommer den att i så mycket större omfattning försökas i hamnarna med fartyg, som där lossa eller lasta. Och för denna inre bevakning är ju tullförvaltaren vid varje tullkammare chef.

Jag har genom mitt yrke kommit i mångårig beröring med tullverket och med dess personal och tror mig ganska väl känna till denna del av förvaltningen, varför jag ansett mig böra vitsorda, att man vid senaste löneregleringen vid detta verk allt för litet tagit hänsyn till tulltjänstens säregna och ansvarsfulla beskaffenhet. Det torde icke finnas några befattningshavare inom den övriga statsförvaltningen, som utöva ett så självständigt och i många fall okontrollerbart beskattningsarbete som tulltjänstemännen. Därför ha i alla tider tulltjänstemännen ställts i lönehänseende något högre än motsvarande befattningshavare i andra verk. Nu har det blivit det motsatta förhållandet med tullförvaltarna.

Jag har, herr talman, inte något yrkande, utan har endast velat fästa herr statsrådets och chefens för finansdepartementet uppmärksamhet härå, så att tullstyrelsen ej så försjunker i sitt samlande av statistik, att den glömmar att rätta till ett fel, som enligt samma styrelses eget uttryck kunde medföra betänkliga följder, då det gäller att rekrytera flertalet tullförvaltarejänster på ett för tullverket och trafiken betryggande sätt.

Herr **Lovén**: Herr talman, mina damer och herrar! Den reglering av antalet befattningshavare, som av oss föreslagits i motionen 156, är motiverad av önskvärdheten att i så stor utsträckning som möjligt komma ifrån överkvalificerad arbetskraft vid tullverket och att i stället använda den billigare arbetskraft som finnes där disponibel. I många flera fall än som nu sker antar jag

att tullkontorister skulle kunna användas i tullverket i stället för tjänstemän av högre grad, särskilt sedan tulltaxan blivit reviderad och förenklad.

Men utom nu angivna skäl är det även ett annat skäl som förestavat framställningen i vår motion, nämligen det, att det torde vara till fördel för ett verk, om antalet ordinarie befattningshavare står i rimlig proportion till antalet extra befattningshavare inom verket. Så synes icke fallet vara inom tullverket, som har en oproportionerligt stor stab av extra och extraordinarie befattningshavare. Låt vara att denna mindre gynnsamma proportion mellan de olika arbetskrafterna alltid måste inom tullverket ställa sig högre än inom andra verk, så är disproportionen dock alltför stor. För att taga bara ett exempel, så torde det med nuvarande befordringsgrunder och nuvarande antal ordinarie befattningshavare krävas omkring 40 år som extra och extraordinarie, innan en befattningshavare vid kustbevakningen kan påräkna ordinarie anställning.

Dessutom ber jag, herr talman, att få framhålla, att ett försök att i allt för stor utsträckning använda kvinnliga befattningshavare i ett sådant verk som tullverket med dess många och skiftande arbetsuppgifter, såsom egentliga skrivgöromål, arbete på kajer och i tullpackhus o. s. v., helt säkert komme att slå mycket illa ut i en framtid.

Beträffande det i motionen nr 158 begärda anslaget till icke-ordinarie befattningshavare vid tullverket, så är det belopp som av oss i motionen föreslagits precis samma belopp som av generaltullstyrelsen äskats, men som av statsrådet och chefen för finansdepartementet i årets budget nedprutats. Det synes oss motionärer, som om det varit bättre, om detta anslag upptagits till vad som verkligen går åt, så att anslaget icke år efter år behöver överskridas, såsom fallet hittills varit. Och jag tror näppeligen, att detta anslag skall kunna hållas inom de gränser, som statsrådet och chefen för finansdepartementet uppdragit, så mycket mer som det kommit anmärkningar från köpmän och handelskammare om att tullarbetet försummats just därför, att personalen inom tullverket är otillräcklig. Alldeles nyss har det gått en notis genom tidningarna, där det säges att »Stockholms hamnstyrelse har hos generaltullstyrelsen anmält, att ett flertal firmor hos hamnstyrelsen framfört klagomål över att tillgången på tullpersonal under sistlidna hösten och särskilt före julen varit otillräcklig i vissa delar av Stockholms hamn, varigenom dröjsmål och andra obehag tillskyndats trafikanterna. Tullförvaltningsavdelningarna hava i yttranden som orsak till den bristande tillgången på personal, speciellt bevakningstjänstemän, anfört den indragning av bevakningspersonalen, som blivit en följd av det nedprutade anslaget till icke-ordinarie befattningshavare.»

Om man nedprutar detta anslag så hårt, att dels tullbehandlingen försenas, försvåras och fördröjes, så att det medför klagomål från köpmän och handelskammare, och dels också bevakningen över smugglarna försvåras, så tror jag icke att den besparing man på detta sätt kan åstadkomma kommer att medföra någon fördel på något håll. Ty att låta tullbevakningen slappas är icke tillrättligt varken för staten själv eller för tullverket som sådant. Det skulle på det sättet lätt kunna komma att heta »att snål spar och smugglarna tar».

Dessutom har statsrådet och chefen för finansdepartementet i årets proposition medgivit, att kravet på en bättre ställning för icke ordinarie bevakningspersonal icke helt kan tillbakavisas, men, säger statsrådet, återhållsamhet och sparsamhet äro nödvändiga, och därför har man icke kunnat taga upp detta anslag till extra bevakningspersonal så högt som man annars skulle önskat. Ja, ingen kan önska det högre än jag, att det skall sparas på alla områden. Men då sparsamheten här går ut över de lägre befattningshavarna i tullen, så undrar jag, om det icke vore skäl att se till, huruvida man icke kunde åstadkomma någon sparsamhet även i toppen, kanske t. o. m. uppe i generaltullstyrelsen. Sålunda vill jag erinra om att meningarna angående den år 1923 nynnättade

Ang.
tullverket.
(Forts.)

Ang.
tullverket.
(Forts.)

personalbyråns nödvändighet för tullverket och staten äro mycket delade såväl inom som utom verket. 1902 års löne regleringskommitté, som yttrat sig om inrättandet av denna personalbyrå, har härvid bland annat också förklarat, att den ansåg detta icke vara ur finansiell synpunkt tillräddigt. Men trots detta kom byrån till, till en början visserligen i ringa omfattning, men sedan, som det alltid plägar vara fallet i alla ämbetsverk, med ett ökat antal tjänstemän och med allt mer och mer växande omfång och med allt högre och högre tjänstemän. »Man börjar med en knappnål och slutar med en silverskål.» Denna byrås utveckling har fortgått på sådant sätt, att det kanske vore bättre att stämma i bäcken än i ån. De ärenden, som handläggas av denna byrå och som jag skaffat mig någon kännedom om, kunde handläggas av kanslibyrån, utan att detta behövde medföra någon ökning av tjänstemännen.

Även på andra områden uppe i toppen och i generaltullstyrelsen vore det kanske önskvärt att förhållandena bleve något synade i sömmarna, så att man finge klart för sig, huruvida även där uppe besparingar vore möjliga att genomföra. Och jag undrar, om icke den person, som har hand om Geddesyxan i departementen, lämpligen borde avlägga en visit i generaltullstyrelsen och se till, om något kunde göras från de utgångspunkter, som äro vägledande för hans utredning. Det är icke alldeles uteslutet, att något skulle kunna sparas även där uppe, när man nu är så angelägen att spara där nere. Naturligtvis är det omöjligt för en lekman att med någon grad av bestämdhet yttra sig härom, men den som har till uppgift att undersöka de besparingar, som över huvud kunna göras inom förvaltningen, han bör naturligtvis få tillfälle att undersöka även detta.

Då jag, herr talman, icke nu får yttra mig om punkt II, som rör den andra motionen nr 157, skall jag endast be att få yrka bifall till de två nu berörda av mig avlämnade motionerna.

Herr Röing: Herr talman! Jag är i mångt och mycket förekommen av den förste ärade talaren, vars åsikter rörande tullförvaltarnas löneplacering jag helt och fullt delar. Det var med ett visst vemod jag läste igenom den sjunde huvudtiteln och fann, att herr statsrådet och chefen för finansdepartementet även i år icke ansåg sig böra föreslå ändring i det beklagliga missgrepp, som riksdagen enligt min bestämda uppfattning gjorde sig skyldig till, när riksdagen felaktigt placerade dessa tjänstemän i den nuvarande löneklassen. Här gäller det, herr statsråd, enligt min uppfattning, i första rummet icke huruvida tullförvaltarna böra ha en något högre eller något lägre lön, här gäller det ett mycket viktigare statsintresse, nämligen huruvida tullförvaltarebefattningarna landet runt bli besatta med de mest kvalificerade krafter så länge de nuvarande otillfredsställande löneförmånerna utgå. Det går självklart alltid att få tulltjänstemän, som vilja bli tullförvaltare, men så länge tullförvaltarna i lönehänseende äro klassificerade på sätt som nu är fallet bli dessa befattningar mången gång icke besatta med de dugligaste tjänstemännen, utan dessa föredraga att stanna kvar som tullkontrollörer i de större städerna framför att befordras till tullförvaltare i landsorten med dessa tjänstemäns ansvarsfulla arbetsuppgifter. Det blir staten som blir den lidande av det missgrepp, som riksdagen på sin tid begick. Och jag ställer därför den vördsamma vädjan till herr statsrådet och chefen för finansdepartementet att till nästa års riksdag framkomma med förslag, varigenom en rättelse i berörda avseende vinnes.

Herr Lovéns anförande föranleder mig att tillägga några ord ytterligare. Det föreföll mig, som om jag i dag för första gången på många år åter hörde en uppfattning uttalas, som var rätt så populär i kammaren för 10—15 år sedan, nämligen att inom tullverket användes överkvalificerad arbetskraft i rätt stor utsträckning. Herr Lovén ansåg, att tullverket i vida större utsträck-

ning än nu bör kunna använda tjänstemän av lägre grad att utföra tullbehandlingen av tullpliktigt gods. Det är måhända förmätet av mig att tro, att jag kan bedöma denna fråga lika bra som herr Lovén. Jag deltagar dock ett par timmar om dagen i ett arbete, som lämnats byråchef Alsén och mig, att utarbeta ett förslag till en ny modern och förenklad tulltaxa. Och jag nödgas säga herr Lovén, att ju mer jag fördjupar mig i detta mitt arbete, desto mer inser jag, huru omotiverade de önskemål äro, som gå ut på, att den ytterst viktiga tullbehandlingen skall allt mer och mer överflyttas från högre till lägre tulltjänstemän. Min uppfattning är, att tullbehandlingen av en mängd tullpliktiga varor är en så ytterst svår sak och har för staten ur statsfinansiell synpunkt liksom och för näringslivet i sin helhet ett så stort intresse, att staten måste ställa mycket stora fordringar på de tjänstemän, som skola ha rätt tullbehandla det stora flertalet tullpliktiga varor.

Jag hörde ävenledes herr Lovén göra sig till tolk för en ståndpunkt, som har kommit till uttryck i en artikel i Skattebetalarnas förenings organ *Sunt Förnuft* och som visar, att herr Lovén liksom artikelförfattaren anser, att riksdagen kan åstadkomma en besparing av gagn i generaltullstyrelsens organisation, om riksdagen indrager personalbyrån. Herr Lovén anser liksom den anonyme artikelförfattaren — herr Lovén är måhända författare av artikeln i fråga — att man kan överflytta till en annan byrå personalbyråns arbetsbörda utan att man behöver nämnvärt utöka arbetskrafternas antal inom denna byrå. Jag var medlem av 1914 års tullkommission och jag försökte så gott jag kunde sätta mig in i de olika frågorna om tullverkets organisation. Kommissionen framlämnade ett förslag, som ställde sig vida dyrare än den nu genomförda organisationen med en särskild personalbyrå, då kommissionen föreslog att inom tullverket liksom inom flertalet övriga verk skulle inrättas distriktsstyrelser. Regeringen föreslog och riksdagen löste denna fråga på ett annat och billigare sätt än 1914 års tullkommission tänkte sig. Jag är övertygad om att herr Lovén gör sig skyldig till ett misstag, när herr Lovén antager, att denna byrås arbetsbörda icke är sådan, att det finnes anledning att bibehålla denna byrå. För mig skulle det naturligtvis icke vara annat än kärt, sedan dylika uttalanden gjorts både i Skattebetalarnas förenings tidskrift *Sunt Förnuft* och här i andra kammaren av herr Lovén, om förre statsrådet Stridsberg även får i uppdrag av finansministern att undersöka, huruvida besparingar kunna göras inom tullverket. Varje förslag, som medför kloka och för landet nyttiga besparingar, kommer att hälsas med glädje. Men hur önskligt det än är att besparingar göras, så gäller det även vis-à-vis besparingar, att de skola göras med »sunt förnuft», den uppfattningen hoppas jag, att även herr Lovén delar.

Jag har, herr talman, intet annat yrkande i frågans nuvarande läge än om bifall till utskottets hemställan.

Herr Lovén: Herr talman! Det var kanske förmätet av mig att uppträda som kritiker i en fråga, där herr Röing är sakkunnig — men herr Röing är ju sakkunnig i så många frågor, att jag verkligen icke vet, var han får all sin sakkunskap ifrån, om vi också i detta fall fått veta, att han skaffar sig sin sakkunskap genom att sitta ett par timmar om dagen i generaltullstyrelsen. Hade jag vetat detta förut, så hade jag kanske icke vågat att kritisera saker som beröra tullverket.

Det kan väl finnas andra källor än skattebetalarnas förenings tidskrift att hämta stoff ur. Och när herr Röing försöker sig på den kvickheten, att jag skrivit en artikel där, så vill jag försäkra, att jag aldrig skrivit ett ord i »*Sunt Förnuft*». Men väl har herr Röing medarbetat i denna tidskrift och skrivit ett par spalter. Jag har icke gjort det. Så är det med den saken om medarbetarskapet där. Men även om jag icke skrivit i denna tidskrift, så vågar jag påstå

Ang.
tullverket.
(Forts.)

att jag i vissa frågor besitter sunt förnuft, även om det nu icke synes vara fallet i herr Röings ögon, när det gäller denna sak.

Beträffande klandret mot personalbyrån, så kommer detta från olika håll både utom och inom tullverket och behöves således inte anses vara inspirerat av någon artikel i »Sunt Förnuft». Om herr Röing vill draga fram alla de många ärenden som personalbyrån har att handlägga, så kan man säga, att om byrån har t. ex. 1,500 expeditioner och av dessa 600 avse svar å frågor, vilka krav som gälla för inträde i tullverkets tjänst, så anser jag att dessa senare kunna besvaras lika bra av en springpojke med tillhjälp av ett tryckt formulär som lägges in i ett konvolut. Är det så, att en hel del frågor som skola besvaras äro av denna art, så kan man sannerligen icke skryta med att det är ett så stort antal ärenden som personalbyrån har att besörja. Jag tror således alltjämt, att den byråns arbete lika väl skall kunna skötas av kanslibyrån med de tjänstemän som där finnas.

Herr Röing: Jag glömde att bemöta herr Lovéns påstående, att tullkontorister numera kunna användas att utföra förtullningar i större utsträckning än förut, sedan en reviderad och förenklad tulltaxa nu erhållits. För mig är denna nya tulltaxa okänd, men det är till följd av herr statsrådets och chefen för finansdepartementets uppdrag, som byråchefen Alsén och jag hålla på att utarbета ett förslag till dylik ny tulltaxa, och det är tillfölje detta uppdrag, jag praktiskt taget varje dag sysselsätter mig med tulltekniska spørsmål och så gott som dagligen har beröring med tullbehandlingsbyrån i generaltullstyrelsen.

Då herr Lovén påstår, att jag är medarbetare i tidskriften *Sunt Förnuft*, så gör herr Lovén sig skyldig till ett misstag. Jag medarbetar icke i denna tidskrift, men jag har ansett sig böra bemöta de synpunkter som framförts av en anonym författare, som önskar indraga personalbyrån och önskar överflytta till tjänstemän av lägre grad tullbehandlingen av en massa tullpliktiga varor eller just de uppfattningar, som herr Lovén i dag förfäktat. Man får, som herr Lovén nog har sig bekant, aldrig som insändare i en tidning sista ordet. För mig var det icke behöfligt att i meningsutbytet i *Sunt Förnuft* få det sista ordet. Under mitt svar infördes en replik från den anonyme författaren, vari han utvecklade herr Lovéns synpunkter på ett sådant sätt, att jag ansåg att alla, som med uppmärksamhet läste igenom repliken av densamma, böra förstå, att det varken är lämpligt att indraga personalbyrån eller att i större utsträckning överflytta tullbehandlingen till andra tjänstemän, än de som nu ha befattning därmed.

Herr Jansson i Falun: Herr talman! Med anledning av den kontrovers, som här uppstått mellan herr Lovén och herr Röing, har jag begärt ordet, och jag ber att få säga, att utskottets förslag ingalunda får fattas så, att utskottet skulle tagit ståndpunkt till frågan, huruvida i här avsedda befattningar användes överkvalificerad arbetskraft eller icke. Den normalstat, som skisserades i den kungl. propositionen i fjol, har Kungl. Maj:t i år försökt att följa, så långt som det varit möjligt, så att, när befattningshavare, vilkas arbetsuppgifter varit av den art, att de kunnat med fördel utföras av befattningshavare av lägre grad, d. s. v. i regel tullkontorister, så ha lägre tjänstemän förordnats å befattningarna. Vi hava inom utskottet ansett, att Kungl. Maj:t gått tillväga på det enda möjliga sättet. Det finns inga möjligheter att, enligt herr Lovéns förslag, flytta upp över 100 extra till ordinarie befattningar. Det lär väl näppeligen vara möjligt att göra detta på grund av en enskild motion, och

jag ställer mig mycket tveksam till huruvida riksdagen skulle gått med på ett dylikt förslag, ens om det kommit från Kungl. Maj:t.

Vad sedan angår herr Lovéns yttrande om generaltullstyrelsens personalbyrå vill jag påpeka, att den frågan icke nu föreligger till behandling. Jag hoppas livligt, att Kungl. Maj:t, då Kungl. Maj:t kommer att granska ämbetsverkens personalbestånd, även tager generaltullstyrelsen i betraktande och undersöker, huruvida icke det är möjligt att göra inskränkningar därigenom, att vissa arbeten, som nu utföras av högre kvalificerade befattningshavare, kunna utföras av befattningshavare med lägre kvalifikationer.

Jag har endast velat ha sagt detta för att man icke i utskottets yttrande skulle lägga in, att utskottet utan vidare godtog den nuvarande organisationen av generaltullstyrelsen. Herr talman! Jag ber att få yrka bifall till utskottets förslag i den föredragna punkten.

Chefen för finansdepartementet herr statsrådet **Wigforss**: Herr talman! Jag skall bara be att få lämna ett par upplysningar med anledning av den förda diskussionen. Jag vill först stryka under det yttrande, som herr Jansson i Falun hade, att ersättandet av högre personal med personal av lägre grad, icke kan försiggå snabbare, än den högre personalen avgår. Processen att ersätta kammarskrivare med tullkontorister har både i fjol och i år fortgått så snabbt, som avgången av personal medgivit.

Vad sedan tullförvaltarnas placering i lönehänseende angår, så vill jag med anledning av både herr Lithanders och herr Röings yttranden påpeka, att man i propositionen snarast yttrat sig välvilligt om den saken, men det går icke att komma fram till riksdagen och bara säga, att vi ha på känn eller vi tycka, att tullförvaltarna äro placerade för lågt. Det kunna talare i kammaren säga i en debatt, men jag tror att, om finansministern kom och förklarade för riksdagen, att visserligen har icke generaltullstyrelsen kommit med något förslag i saken, men jag tror, att tullförvaltarna äro placerade för lågt och därför föreslår jag deras uppflyttande i högre lönegrad, så skulle riksdagen säga, att det krävdes utredning, innan riksdagen kunde taga ställning till förslaget. I samma ögonblick generaltullstyrelsen anser sig kunna komma med förslag, skall frågan också av regeringen upptagas till behandling.

Slutligen vill jag i detta sammanhang säga några ord om statistiken. Det är riktigt, att, när den nuvarande generaltulldirektören — om vilken jag tror, att alla, som känna honom, kunna intyga, att han är en mycket stor sparsamhetsvän — tillträdde sin post, så var en av hans första åtgärder att i någon mån öka kostnaderna för den statistiska avdelningen. Och detta gjorde han, helt enkelt för att skaffa sig material för att kunna bedöma, på vilka punkter man eventuellt skulle kunna spara. Detta tror jag, man icke får glömma, då det gäller det i stor utsträckning ovederhäftiga talet om alltför stora utgifter för statistiken. Om man icke har statistik, kan man icke komma någon vart, då det gäller besparingar.

Så till sist frågan om generaltullstyrelsen. Det är också riktigt, som herr Jansson sagt, att de undersökningar angående möjligheten till besparingar, som igångsatts i fråga om Kungl. Maj:ts kansli, är det meningen att fortsätta beträffande ämbetsverken. Utan tvivel blir generaltullstyrelsen ett av de första verk, som komma att undersökas, och jag hoppas, att de röster för sparsamhet, som låtit sig höra i dag, utgöra ett riktigt uttryck för riksdagens och särskilt denna kammares önskan, att detta arbete skall fortsättas. Om riksdagen ger regeringen sitt stöd, när det gäller indragningar av befattningar inom Kungl. Maj:ts kansli, kan riksdagen vara övertygad om att från Kungl. Maj:ts sida icke något skall sparas för att åstadkomma förenklingar och nedbringa kostnaderna.

Ang.
tullverket.
(Forts.)

Ang.
tullverket.
(Forts.)

Herr Lithander: Herr talman! Med anledning av herr statsrådets och chefens för finansdepartementets yttrande att en enskild riksdagsman här möjligt skulle kunna göra det påståendet, att tullförvaltarna äro för lågt placerade, men att finansministern icke kunde komma fram med ett dylikt påstående, vill jag be att få påpeka, att det yttrande, jag fällde angående tullförvaltarnas ställning i lönehänseende, anknöt sig till enstämmiga uttalanden från myndigheternas sida. Om herr statsrådet ville vara vänlig att studera dessa myndigheternas uttalanden, så torde han komma till samma uppfattning som jag och, om regeringen nästa år sitter kvar, känna sig oförhindrad framlägga förslag i av mig här antydd riktning.

Vidare yttrades ej. Herr talmannen gav propositioner dels på bifall till utskottets hemställan i förevarande moment, dels ock på bifall till samma hemställan med de ändringar, som innefattades i det av herr Lovén under överläggningen framställda yrkandet; och blev utskottets hemställan av kammaren bifallen.

Härpå föredrogs *mom. II*). Därvid yttrade:

Herr Kristensson i Göteborg: Herr talman! Mot utskottets utlåtande, såvitt detsamma avser motionen nr 157, föreligger en reservation av tre ledamöter. Frågan är icke ny. Det gäller en viss grupp tulltjästemän, de s. k. »extrastatarna» i tullverket. Dessa ha intagit en särställning i statsförvaltningen. De ha haft en mera fast ställning än vanlig extra personal men å andra sidan icke varit ordinarie i egentlig mening. Enligt mitt förmenande begicks verkligen mot denna grupp en orättvisa vid senaste löneregleringen. Man tog då ifrån dem en hel del förmåner, som de förut varit i besittning av. De fingo minskad avlöning, jämfört med annan personal, kortare semester. Inskränkningarna gällde vidare dyrtidstillägg, ålderstillägg etc., vilket allt framgår av den i ämnet väckta motionen. Frågan var ju före vid föregående års riksdag men fick då en ganska summarisk behandling. Jag hoppas, att kammaren skall behjerta denna tjänstemannagrups ställning, och det är i förhoppning därom, som jag för min del varit med om att biträda denna reservation. Sedan första kammaren nu fattat beslut, skulle ett bifall till reservationen från andra kammarens sida ju endast innebära en sympatityttring. Men man kan ju alltid biträda reservationen i förhoppning om att Kungl. Maj:t måtte taga frågan i närmare övervägande och ett kommande år rätta till vad som härvidlag lämpligen bör ändras. Den saken torde Kungl. Maj:t vara närmast till att överväga.

* Under hänvisning till vad jag nu yttrat ber jag, herr talman, att få yrka avslag på utskottets hemställan i den föredragna punkten och bifall till den vid betänkandet fogade reservationen.

Herr Lovén: Herr talman! I utskottets utlåtande säges, att, då riksdagen redan en gång tagit ståndpunkt till denna fråga, så yrkas avslag. Nog för att statsutskottets motiveringar i allmänhet äro mycket korta och koncisa, men detta är väl ändå en av de motiveringar, som taga priset i korthet och koncentrerad form. Utskottet säger kort och gott, att saken i en kungl. proposition förelagts sistlidet års riksdags prövning. Följaktligen har såväl Kungl. Maj:t som riksdagen redan tagit ståndpunkt till densamma. Något skäl att frångå sistlidne riksdags beslut har icke förebragts, och därför avstyrker utskottet motionen. Utöver vad herr Kristensson sade om denna motion, vill jag endast tillägga, att här är det en uppenbar orättvisa, som begåtts mot den på extra stat uppförda personalen. För mig är en orättvisa aldrig för gammal för att rättas till, och därför är det riksdagens skyldighet att rätta till den. Nu kanske

det icke låter sig göra, därför att, som herr Kristensson sade, frågan fallit i första kammaren, men jag skulle ändock vilja hemställa till regeringen, att regeringen ville undersöka frågan och se till, huruvida det inte verkligen begärts en orättvisa. Jag hoppas, att regeringen sedan skall komma med en litet utförligare motivering än statskottet nu gjort och icke bara säga att statsmakterna redan tagit ställning till frågan.

Herr talman, jag ber att få instämma i det yrkande, som framställts av herr Kristensson.

Ang.
tullverket.
(Forts.)

Herr Jansson i Falun: Herr talman! Herr Lovén har anmärkt på att utskottets motivering skulle vara för kort. Det är riktigt, att motiveringen är ganska summarisk, men detta beror på att en fullständig utredning i frågan kan läsas i den nästlidet är avgivna kungl. propositionen, som rör detta ämne. Där kan man hämta alla upplysningar, som äro nödvändiga för att bedöma föreliggande spörsmål, och under sådana förhållanden ha vi ansett det vara onödigt att upprepa de skäl, som sålunda redan tidigare anförts. Jag ber, herr talman, att med dessa ord och under en stilla gensaga mot herr Lovéns påstående, att riksdagen skulle behandlat en tjänstemannagrupp orättvist, få yrka bifall till utskottets hemställan.

Herr Rydén: Herr talman! Jag skall blott be att få uttala min uppfattning, att här verkligen blivit begången en orättvisa. Den utredning, som statsutskottet förebragt, har icke kunnat förmå mig att ändra ståndpunkt i frågan. På grund av de särskilda förhållanden som råda inom tullverket och på grund av den långa tid, som behandlingen av frågan om verkets organisation blivit uppskjuten, har hela den grupp av befattningshavare, som det här gäller, kommit i en särställning. Det kan man aldrig komma ifrån. Ingen utredning kan ådagalägga något annat, än att dessa tjänstemän kommit att intaga en missgynnad särställning, och att de kommit i den ställningen genom riksdagens beslut. Detta resultat har aldrig någonsin varit avsett från riksdagens sida, åtminstone såvitt jag rätt kunnat uppfatta saken. Jag inser ju emellertid, att det är fullständigt lönlöst att söka driva igenom de synpunkter, jag här framhållit, sedan riksdagen i fjol ställt sig avvisande. Mitt yttrande innebär därför endast ett tillkännagivande om min mening i denna sak.

I detta anförande instämde herr *Anderson* i Råstock.

Herr Olsson i Kullenbergstorp: Herr talman! Eftersom ett par talare här särskilt understrukt, att en orättvisa skulle vara begången, så vill jag söka utreda, om detta påstående verkligen har fog för sig eller icke. Jag kan då försäkra, att det aldrig skulle falla mig in att försvara ett utskottsutlåtande, vars syftning jag själv måste erkänna vara orättvis. Jag skulle aldrig vilja stödja utskottet, om jag trodde, att dess förslag innebure en orättvisa. Jag tycker verkligen, att de, som här använt ordet »orättvisa», uttryckt sig litet väl starkt. Min personliga mening om tullstatens löneförhållanden är, att tulltjänstemännen blivit liberalare behandlade än andra grupper av statstjänare, vilkas löner varit föremål för reglering. Att man icke kan medge de s. k. »extrastatarna» precis samma förmåner som tjänstemän på ordinarie stat torde väl vara förlåtligt och får väl icke kallas orättvisa. Jag tycker verkligen det är ett synnerligen hårt tal! Gentemot påståendet, att en utredning icke skett, vill jag invända, att på den avdelning, som behandlat detta ärende, har man nedlagt så mycken tid och förebragt så mycket utredningsmaterial rörande denna fråga, att jag icke vet *någon* annan fråga, som ägnats så mycken uppmärksamhet. Det är således icke med verkliga förhållandet överensstämmande

Ang.
tullverket.
(Forts.)

att påstå att det föreligger bristande utredning och att man i utskottet tagit saken för summariskt. Men då vi hållit på med samma fråga två år förut är det klart, att man *kan* frågan. Att motionärerna så att säga flyttat sitt yrkande ett år framåt i tiden, inverkar ju icke på sakfrågans bedömande. Under sådana förhållanden tjänar det väl ingenting till att riva upp en ny utredning, som man redan gjort ett par gånger förut. Jag vågar i motsats till motionären uttala den förhoppningen, att Kungl. Maj:t i fråga om denna punkt på tullstaten måtte låta det förbli vid vad riksdagen redan beslutat, och jag yrkar följaktligen bifall till utskottets hemställan.

Herr **Törnkvist** i Karlskrona: Herr talman! Då jag vid ärendets behandling i utskottet talat för reservanternas förslag, följer därav, att jag också i kammaren kommer att rösta för deras mening. Jag ber därför, herr talman, att få yrka bifall till den vid punkten fogade reservationen.

Chefen för finansdepartementet herr statsrådet **Wigforss**: Herr talman! Jag skall bara be att få läsa upp ett par rader, ur generaltullstyrelsens utlåtande i denna sak. Yttrandet återfinnes i propositionen vid förra årets riksdag och lyder så: »Då emellertid styrelsen jämlikt erhållen föreskrift haft att taga i övervägande de konsekvenser, som en utsträckning av förmåner till ifrågavarande tjänstemannagrupper inom tullverket skulle kunna medföra för andra grenar av statsförvaltningen, har styrelsen icke blivit övertygad därom, att yrkanden om erhållande av samma förmåner icke skulle kunna med visst fog framföras även från andra tjänstemannagrupper.» Det är klart, att det är denna av styrelsen framhållna risk, som varit bestämmande för Kungl. Maj:t vid framläggande av förra årets proposition. Då lades emellertid hela utredningen fram för riksdagen, för att riksdagen, om den så önskade, skulle ha tillfälle att på grundvalen av alla föreliggande fakta fatta ståndpunkt i frågan. Då nu riksdagen i fjol intog en avvisande ståndpunkt, förefaller det mig, som om det icke vore rimligt att begära, att riksdagen redan följande år ånyo skall taga upp samma fråga.

Herr **Anderson** i Råstock: Herr talman! Jag har redan genom att instämma med herr Rydén tillkännagivit min ståndpunkt i denna fråga, men då nu herr Olsson i Kullenbergstorp vill göra gällande, att statsmakterna gentemot tullverket uppträtt liberalare än gentemot andra tjänstemannagrupper, så får jag säga, att det talet tycker jag då inte hör hit. Denna grupp av stats-tjänstemän, som det nu är fråga om, har *icke* blivit gynnsammare behandlad än de andra utan snarare sämre, och vi hörde nyss av vad herr finansministern uppläste ur propositionen vid fjolårets riksdag, att det var endast hänsynen till konsekvenserna, som föranledde generaltullstyrelsen att intaga den ståndpunkt styrelsen intog. Anledningen var alltså icke, att denna personalgrupp icke skulle ha blivit orättvist behandlad.

Herr **Lovén**: Då herr finansministern gentemot mig anförde några rader ur generaltullstyrelsens yttrande förlidet år, varav framgick att det starkaste skälet för styrelsen att motsätta sig dessa tjänstemannagrupperns önskemål vore de konsekvenser detta kunde medföra för befattningshavare i andra verk, så vill jag säga, att jag bestrider, att det finnes något verk, där det kan påvisas, att den extra personalen ens tillnärmelsevis intager samma ställning som dessa ifrågavarande tjänstemän. Kunna herrarna, som påstå motsatsen, visa upp, i vilka verk det förhåller sig så? Jag är övertygad om att i vilka verk man än företager en undersökning angående dessa förhållanden, så skall man

finna, att ingenstades råda förhållanden jämförliga med dem i tullverket. På vi veta, vilka verk det är herrarna mena, och vilka konsekvenser det kan ha för tjänstemännen där, så skola vi sedan ge oss till tåls, men ännu har ingen sådan utredning kunnat presteras.

Ang.
tullverket.
(Forts.)

Herr **Jansson** i Falun: Jag skall svara herr Lovén genast. Det blir alla verk, för vilka definitiv lönereglering för den ordinarie personalen är genomförd och där det finnes extra befattningshavare eller annan icke ordinarie personal. Vilka dessa verk äro och i vad mån det finnes sådana befattningshavare, det kan herr Lovén lätt taga reda på själv.

När man här med sådan styrka talar om orättvisa och att denna tjänstemannagrupp det nu gäller skulle blivit sämre behandlad än andra, så är detta något som icke är med verkliga förhållandet överensstämmande. Det finnes tvärtom ingen grupp av extra befattningshavare, som blivit så väl behandlad av Kungl. Maj:t och riksdagen som just denna grupp. Under sådana förhållanden skall man icke framföra vilseledande synpunkter. Jag vidhåller mitt yrkande.

Herr andre vice talmannen **Nilsson**: Herr talman! Det lider intet tvivel att ett beslut i den riktning, herr Lovén ifrågasätter, skulle kunna medföra konsekvenser på andra områden.

Från håll där man har erfarenhet på detta område av statsförvaltningen har denna synpunkt med styrka framförts. Så t. ex. har allmänna civilförvaltningens lönenämnd, som på sin tid hade denna fråga under förberedande behandling, framhållit detta. Lönenämnden yttrar för sin del beträffande konsekvenserna följande: »Ett medgivande för tullpersonalens del av den innebörd, som av motionärerna», d. v. s. motionärer vid 1924 års riksdag, »under förevarande punkt ifrågasatts, komme, enligt lönenämndens förmenande, utan tvivel att medföra konsekvenser av liknande art för åtskilliga befattningsgrupper inom andra verk, särskilt sådana, varest befattningshavare å extra stat eller annan icke ordinarie personal i större utsträckning regelbundet användes.» Det medges sålunda, att det kunde medföra konsekvenser på andra områden, varför jag tror, att det uttalande herr Lovén sist gjorde, nämligen att man kan bortse från den synpunkten, icke kan tillmätas giltighet. Försiktigast är att ställa sig på statsutskottets ståndpunkt. Jag ber, herr talman, att få yrka bifall till dess hemställan.

Härmed var överläggningen slutad. Herr talmannen framställde propositioner dels på bifall till utskottets hemställan i förevarande moment, dels ock på avslag därå samt bifall i stället till den i ämnet väckta motionen; och förklarade herr talmannen sig anse svaren hava utfallit med övervägande ja för den förra propositionen. Votering begärdes emellertid av herr Lovén, i anledning varav efter given varsel följande voteringsproposition upplästes och godkändes samt anslogs:

Den, som vill, att kammarén bifaller statsutskottets hemställan i punkten 18 mom. II) av utskottets förevarande utlåtande nr 7, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har kammarén, med avslag å utskottets berörda hemställan, bifallit den i ämnet väckta motionen.

Sedan kammaréns ledamöter härefter intagit sina platser samt voteringspropositionen blivit ännu en gång uppläst, företogs omröstningen med tillämpning

Ang.
tullverket.
(Forts.)

av uppresningsförfarandet; och befanns därvid flertalet hava röstat för ja-propositionen, vadan kammaren bifallit utskottets hemställan.

Punkterna 19—32.

Vad utskottet hemställt bifölls.

Punkten 33.

Lades till handlingarna.

Punkterna 34—36.

Vad utskottet hemställt bifölls.

Punkten 37.

Lades till handlingarna.

Punkterna 38 och 39.

Vad utskottet hemställt bifölls.

§ 7.

Ang. justitie-
ombudsman-
nens ämbets-
förvaltning.

Härefter föredrogs första lagutskottets utlåtande, nr 1, i anledning av verkställd granskning av justitieombudsmannens ämbetsförvaltning.

Därvid yttrade:

Herr Forssell: Herr talman, mina damer och herrar! Det är med anledning av den punkt i justitieombudsmannens ämbetsberättelse, vilken bär den ominösa siffran 13, som jag här har tillåtit mig att begära ordet. Om herrarna läsa igenom den redogörelse, som där lämnas, finna herrarna, att det gäller en process, som på sin tid väckte ett mycket stort uppscende i hela vårt land. Det gäller det fallet, då en polismyndighet fann sig böra åtala och häkta en mycket framskjuten affärsman i vår stora handelsstad på västkusten. Sedermera följde den därvarande rådhusrättens utslag, som utgjorde ett frikännande av den åtalade. Men därpå åtalade justitieombudsmannen den myndighet, som hade föranstaltat om häktningen och åtalet. Justitieombudsmannen redogör i sin ämbetsberättelse för den inlaga, i vilken han uppdrog åt advokatfiskalsämbetet vid Göta hovrätt att föranstalta om åtalet. Man finner av denna J. O:s inlaga, att han tillmäter sin aktion mycket stor betydelse. Han talar om, att han finner sig böra föranstalta om åtalet mot Göteborgs åklagarmyndighet helt enkelt för att tillgodose den allmänna rättssäkerheten bland medborgarna. Några rader längre ner finner man emellertid helt kort omnämnt, att Göta hovrätt genom utslag den 14 april 1925 ogillat det av J. O. föranstaltade åtalet. Det måste väl i alla fall vara av ett visst intresse för riksdagen — jag påpekar detta, om det möjligen undgått uppmärksamheten — att å ena sidan vår justitieombudsman föranstaltar om åtal just ur den synpunkten, att han vill gardera den allmänna rättssäkerheten — en synpunkt, som måste ligga oss alla varmt om hjärtat — men å andra sidan Göta hovrätt underkänner denna J. O:s synpunkt och frikänner den åtalade åklagarmyndigheten.

Men, herr talman, mina herrar, man finner också, och det är till detta, som jag vill begränsa mitt påpekande, att J. O. endast omtalar, att hovrätten frikänd den åtalade myndigheten. Vi få icke i detta riksdagstryck, som här ligger för oss, reda på vilka de synpunkter äro, som den åtalade polismyndigheten i

Göteborg andragit till sitt försvar inför Göta hovrätt. Man får icke kännedom om de synpunkter, som till slut torde ha påverkat hovrätten i denna mycket uppmärksamade sak.

Nu finner jag emellertid, att saken inte är fullt utagerad. Den åtalade myndigheten har visserligen blivit frikänd i sakfrågan, men har låtit saken gå vidare till högsta domstolen för att där vinna ersättning för sina rättegångs- och kostnader. Alltså, herr talman, torde vi i ett följande års ämbetsberättelse från justitieombudsmannen ha att emotse denna frågas slutredovisning. Vi måste, såvitt jag förstår, få en punkt till, som handlar om, hur saken till slut utfaller i högsta domstolen. Då vill jag uttrycka den bestämda förhoppningen och förväntan, att justitieombudsmannen vid det tillfället, då han framlägger sagda slutredovisning, också måtte för riksdagen framlägga och låta avtrycka de inlagor till hovrätten från den åtalade myndigheten, som torde ha bestämt den dömande instansens uppfattning.

Ang. justitieombudsmannens ämbetsförvaltning.

(Forts.)

Herr Lindqvist i Halmstad: Herr talman! Jag är naturligtvis inte den rätte mannen att prestera ett försvar för justitieombudsmannen, men jag vill påpeka, att samtliga, som ha haft att göra med granskningen av J. O:s ämbetsberättelse och ämbetsförvaltning, kommit till den bestämda uppfattningen, att J. O. har skött sitt uppdrag på ett mycket förtjänstfullt sätt.

Det nu påtalade fallet från Göteborg måste ju betecknas såsom ett mycket ovanligt rättsfall, och jag skall naturligtvis inte för min del försöka att på något sätt gå in på detsamma. Det är emellertid en punkt i den föregående talarens anförande, gentemot vilken jag skall be att få uttala en avvikande uppfattning. Det är nämligen, när han, såvitt jag förstår åtminstone, förfäktar — det kan åtminstone fattas så — att J. O. i sin tryckta ämbetsberättelse bort införa samtliga till ärendet hörande handlingar. Jag vet sannernligen inte, var det skall sluta eller varthän vi skulle komma, om man till J. O:s ämbetsberättelse skulle foga alla de papper och akter, som höra till diverse mål. Var och en, som sysslat litet med detta, vet alltför väl, vilka ofantligt stora förråd av dylika handlingar, som finnas. Riksdagen har ju vid mer än ett tillfälle uttalat sig för en sovring av materialet till såväl J. O:s som M. O:s ämbetsberättelser. Riksdagen har icke begärt att få alla dylika handlingar tryckta, och jag tror inte, att riksdagen ens vid detta tillfälle vill vara med om att gå in för den av herr Forssell uttalade uppfattningen.

Det är endast detta, som jag ville ha sagt, till vad jag förut yttrat, om att vi vid granskningen av J. O:s ämbetsberättelse och ämbetsförvaltning kommit till den uppfattningen, att J. O. skött sitt uppdrag på ett utmärkt förtjänstfullt sätt.

Herr Forssell: Ja, herr talman, jag hoppas, att de närvarande fingo klart för sig, att jag i mitt första anförande sorgfälligt underlät att ingå på någon sorts prövning av den bakomliggande sakfrågan. Jag vill ytterligare understryka, att det aldrig skulle falla mig in att draga fram i riksdagen dylika ömtåliga ämnen.

Vad vidare den siste ärade talarens inpass beträffar, att justitieombudsmannen icke på det sätt, som jag redogjorde för, kunnat lägga fram handlingarna i målet, vill jag påpeka, att J. O. ägnar 21 sidor just åt det ärende, som här är tal om. Av dessa 21 sidor ägnar han 19 åt målets handläggning vid Göteborgs rådhusrätt, där han inte alls hade någon roll att spela, medan däremot hans egen insats vid Göta hovrätt endast behandlas på de 2 1/2 sista sidorna. Skulle man inte kunnat tänka sig en sådan omproportionering av utrymmet för de olika redogörelserna i målet, så att den sidan av målet, med vilken J. O. icke haft någon handläggning, i någon mån förkortats, och att i stället t. ex. 2 av de 19 sidorna,

Ang. justitie-
ombudsman-
nens ämbets-
förvaltning.
(Forts.)

som sålunda anslagits till den förberedande delen av målet, ägnats åt vad J. O:s motpart anför i Göta hovrätt, isynnerhet som J. O. själv — jag påpekar det ytterligare — gör ett så stort nummer av saken och talar om, att han gripit in och handlat i den allmänna rättssäkerhetens intresse. När man finner, att Göta hovrätt underkänt ett sådant åtal, då stå vi, mina herrar, inte inför vilket mål som helst, utan inför ett mål, på vilket man gott kan kosta trycksvärta och papper. Vi ha offrat kolossala mängder pappersbalar och trycksvärta på mycket mindre viktiga saker än denna, och då skola vi inte knussla, när det gäller en fråga, som berör vitala moment i vår rättsordning. Det är min förvissning, att den uppfattningen, som den siste ärade talaren gav uttryck åt, inte delas av dem, som behärta, vad denna fråga ytterst gäller.

Vidare anfördes ej. Kammarén beslöt lägga utlåtandet till handlingarna.

§ 8.

Första lagutskottets nu föredragna utlåtande, nr 2, i anledning av verkställd granskning av militieombudsmannens ämbetsförvaltning, lades till handlingarna.

§ 9.

Slutligen föredrogs vart efter annat:

andra lagutskottets utlåtande, nr 1, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående förbud i vissa fall mot arbetares användande till målningsarbete, vid vilket nyttjas blyfärg; samt

jordbruksutskottets utlåtanden:

nr 3, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående befrielse för G. Karlsson från erläggande av viss del av köpeskillingen för $\frac{3}{4}$ mantal Fylleryd i Kronobergs län;

nr 4, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående befrielse för A. Forsgren från viss skadeståndsskyldighet;

nr 5, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtelse av rätt till bearbetande av icke inmutningsbara mineralfyndigheter å kronojord;

nr 6, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående avstående i vissa fall av mark från kronoegendomar eller upplåtande av nyttjanderätt eller servitutsrätt till sådan mark; och

nr 7, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 25, angående försäljning av vissa kronoegendomar och upplåtande av lägenheter från sådana egendomar.

Kammarén biföll vad utskotten i dessa utlåtanden hemställt.

§ 10.

Justerades protokollsutdrag.

§ 11.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades:

herr <i>Hansson</i> i Trollhättan	under	4	dagar fr. o. m. den	6 febr.,
» <i>Mårtenson</i>	»	4	»	6 »
» <i>Olsson</i> i Rimforsa	»	7	»	4 »
» <i>Svensson</i> i Betingetorp	»	8	»	6 »
» <i>Karlsson</i> i Vadstena	»	3	»	4 »

herr <i>Törnkvist</i> i Karlskrona	under	8 dagar fr. o. m. den	5 febr.,	
» <i>Johanson</i> i Hallagården	»	6 » » » »	3 »	
» <i>Ödström</i>	»	6 » » » »	6 »	
» <i>Heiding</i>	»	3 » » » »	4 »	
» <i>Pettersson</i> i Bjälbo	»	3 » » » »	3 »	
» <i>Johansson</i> i Krogstorp	»	7 » » » »	6 »	
» <i>Wagnsson</i>	»	5 » » » »	6 »	
» <i>Weibull</i>	»	8 » » » »	5 »	och
» <i>Ölman</i>	»	5 » » » »	5 »	.

Kammarens ledamöter åtskildes härafter kl. 1.2 e. m.

In fidem
Per Cronvall.

Lördagen den 6 februari.

Kl. 3.30 e. m.

§ 1.

Justerades protokollen för den 29 nästlidna januari och den 1 innevarande februari.

§ 2.

Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena *Undén* avlämnade Kungl. Maj:ts propositioner och skrivelse:

nr 62, angående godkännande av mellan Sverige samt Norge, Danmark och Finland undertecknade konventioner angående fredligt avgörande av tvister;

nr 60, angående godkännande av en mellan Sverige och Polen undertecknad förliknings- och skiljedomstraktat;

nr 61, angående godkännande av en mellan Sverige och Tjeckoslovakien undertecknad förliknings- och skiljedomstraktat;

nr 43, i anledning av en vid sistförflutna riksdag beslutad lag om ändrad lydelse av 2, 3, 8 och 9 §§ i lagen den 25 maj 1894 angående jordfästning;

nr 44, med förslag till lag om ändrad lydelse av 2, 3, 8 och 9 §§ i lagen den 25 maj 1894 angående jordfästning;

nr 56, angående pensionsförbättring åt f. d. tygförvaltaren C. R. Mohlin;

nr 57, angående pensionsförbättring åt månadslönarna V. H. Svensson, J. V. E. Sandberg och A. A. Djurén;

nr 58, angående uppförande av ett gravkapell å Stockholms garnisons begravningsplats å Järvafältet m. m.;

nr 59, angående försäljning av ett kronan tillhörigt område i Arbrå socken av Gävleborgs län;

nr 63, med förslag till ändrade bestämmelser angående pensionstillägg åt vissa f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer samt angående pensions- och dyrtidstillägg åt vissa änkor och barn efter befattningshavare i statens tjänst m. fl.;

nr 64, angående pension åt mästaren vid mynt- och justeringsverket C. A. Sjöblom och understöd åt städerskan vid tullkammaren i Hälsingborg änkan Gunilla Andersson Grönlund, född Månsson;

nr 65, angående efterskänkande i vissa fall av kronans rätt till danaarv; och
nr 66, angående ändring i villkoren för lån från norrländska nyodlingsfonden.

Nämnda propositioner och skrivelse bordlades.

§ 3.

På förslag av herr talmannen, som förmälde sig hava om tiden för valen samrått med första kammarens talman, beslöt kammaren att lördagen den 13 i denna månad företaga följande val, nämligen:

val av sex revisorer för granskning av statsverkets, riksbankens och riksgäldskontorets tillstånd, styrelse och förvaltning jämte sex suppleanter för samma revisorer;

val dels av tjugufyra valmän att, jämte ett lika antal valmän från första kammaren, utse revisorer och revisorssuppleanter vid riksbankens avdelningskontor i orterna, dels ock av sex suppleanter för de av kammaren utsedda valmännen; samt

val dels av tjugufyra valmän att, gemensamt med ett lika antal valmän från första kammaren, utse riksdagens justitieombudsman och hans efterträdare samt riksdagens militieombudsman och dennes efterträdare, dels ock av sex suppleanter för de av kammaren utsedda valmännen.

§ 4.

Herr *Hamrin* avlämnade en motion, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 42, med förslag till förordning om fortsatt tillfällig höjning av beloppen för den i förordningen den 6 november 1908 (nr 129) angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper stadgade stämpelavgiften.

Denna motion, som erhöll ordningsnumret 351, bordlades.

§ 5.

Anmäldes och godkändes följande förslag till riksdagens skrivelser till Konungen, nämligen:

från bevillningsutskottet:

nr 13, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om fortsatt tillämpning av förordningen den 27 april 1923 angående rätt för Konungen att i visst fall åsätta särskild tullavgift;

nr 14, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning med särskilda bestämmelser om avdrag vid 1927 års taxering till inkomst- och förmögenhetsskatt samt till bevillning av inkomst m. m.;

nr 15, i anledning av väckt motion om tullfrihet för kalciummolybdat m. m.;
och

nr 16, i anledning av väckt motion angående tullen å motorvelocipeder; samt

från andra lagutskottet, nr 17, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående förbud i vissa fall mot arbetares användande till målningarbete, vid vilket nyttjas blyfärg.

§ 6.

Till bordläggning anmälades:

Konstitutionsutskottets utlåtande, nr 2, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av § 10 i förordningen den 16 november 1863 angående allmänt kyrkomöte;

statsutskottets utlåtanden:

nr 13, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag av skogs-försäljningsmedel från utskogen Knappåsen till restaurering av Ekshärads församlings kyrkobyggnad;

nr 14, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under sjätte huvudtiteln gjorda framställning angående anordnande av förbättrade lokaler för musikaliska akademien;

nr 15, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar om anslag för kapitalökning å statens under kommunikationsdepartementet hörande utlåningsfonder; och

nr 16, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående bestämmelser rörande de statens järnvägar, statens vattenfallsverk, telegrafverket och postverket tillhöriga förnyelsefonder;

sammansatta stats- och jordbruksutskottets utlåtande, nr 1, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen framställda förslag angående löne-reglering för vissa professorer m. fl. ävensom åtskilliga i ämnet väckta motioner;

bankoutskottets utlåtanden och memorial:

nr 4, angående verkställd granskning av riksdagsbibliotekets styrelse och förvaltning;

nr 5, angående verkställd granskning av riksbankens styrelse och förvaltning;

nr 6, angående verkställd granskning av riksgäldskontorets styrelse och förvaltning;

nr 8, i anledning av fullmäktiges i riksbanken framställning om ändrad lydelse av 13 och 25 §§ i lagen för Sveriges riksbank den 12 maj 1897 m. m.;

nr 9, i anledning av fullmäktiges i riksbanken framställning om årligt understöd åt vaktmästaren vid riksbankens sedeltryckeri J. V. Andersson;

nr 10, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående förhöjning för år 1926 av åt vissa f. d. poststationsföreståndare och lantbrevbärare utgående understöd;

nr 12, i anledning av fullmäktiges i riksgäldskontoret framställning om anslag till anordnande av lunchlokal inom fastigheten nr 5 i kvarteret Rosenbad i Stockholm;

nr 13, angående avskrivning av osäkra fordringar vid riksbankens avdelningskontor i Göteborg och Visby;

nr 14, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning angående tillfälliga lönetillägg åt vissa vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare vid statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl. samt flottans pensionskassa; och

nr 15, i anledning av väckta motioner om pension åt korrekturläsaren Carl Oskar Lundin; samt

första lagutskottets utlåtanden:

nr 3, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av andra stycket av slutbestämmelserna i lagen den 19 juni 1917 angående ändring i vissa delar av lagen den 1 juli 1898 om de svenska lapparnas rätt till renbete i Sverige;

nr 4, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om änd
lydelse av 8 § i lagen den 17 oktober 1900 om straffregister; och
nr 5, i anledning av väckt motion angående upphävande av gällande bestäm-
melser om domboksrenovation.

§ 7.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades:

herr		under	4 dagar	fr. o. m.	den	7 febr.,
	<i>Anderson</i> i Linköping					
»	<i>Lorichs</i>	»	5	»	»	8 »
»	andre vice talmannen <i>Nilsson</i>	»	2	»	»	7 »
»	<i>Olsson</i> i Golvvasta	»	2	»	»	7 »
»	<i>Englund</i>	»	10	»	»	9 »
»	<i>Adler</i>	»	3	»	»	8 »
»	<i>Grapenson</i>	»	12	»	»	9 »
»	<i>Wiklund</i>	»	8	»	»	8 »
»	<i>Månsson</i> i Erlandsro	»	8	»	»	8 »
»	<i>Bengtsson</i> i Kullen	»	8	»	»	9 »
»	<i>Borggren</i>	»	4	»	»	8 »
»	<i>Hedlund</i> i Östersund	»	8	»	»	8 »
»	<i>Granath</i>	»	8	»	»	8 »
»	<i>Andersson</i> i Ovanmyra	»	6	»	»	8 »
»	<i>Johansson</i> i Brånalt	»	10	»	»	8 »
»	<i>Rudén</i>	»	8	»	»	8 »
»	<i>Strindlund</i>	»	3	»	»	8 »
»	<i>Frost</i>	»	8	»	»	8 »
»	<i>Bergström</i> i Hälsingborg	»	8	»	»	8 »
»	<i>Hallén</i>	»	8	»	»	8 »
»	<i>Magnusson</i> i Skövde	»	3	»	»	8 »
»	<i>Nilsson</i> i Hörby	»	4	»	»	9 »
»	<i>Lindqvist</i> i Halmstad	»	6	»	»	8 »
»	<i>Sjögren</i>	»	3	»	»	7 »
»	<i>Pettersson</i> i Hällbacken	»	4	»	»	10 » och
»	<i>Hansson</i> i Bäck	»	3	»	»	7 » .

Kammarens ledamöter åtskildes härefter kl. 3.53 e. m.

In fidem
Per Cronvall.